

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.410.020.05.2019

Pan
Piotr Długosz
Dyrektor Zespołu Szkół w Karczmiskach
ul. Szkolna 1
24-310 Karczmiska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/19/075 „Indywidualizacja kształcenia po wprowadzeniu zmian w przepisach oświatowych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. M. Rataja w Zespole Szkół w Karczmiskach, ul. Szkolna 1, 24-310 Karczmiska (dalej: <i>Szkoła</i> lub <i>SP</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Długosz, Dyrektor Zespołu Szkół w Karczmiskach, od 1 września 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wdrażanie zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania. 2. Monitorowanie wdrożonych zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania. 3. Efekty zmian indywidualizacji procesu nauczania.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019; z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Monika Cieniuch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/153/2019 z 01 października 2019 r. 2. Marek Dałek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/180/2019 z 27 listopada 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 1-3, 592)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W związku ze zmianami przepisów oświatowych dotyczących indywidualizacji procesu nauczania, które weszły w życie w roku szkolnym 2017/2018, w Szkole wdrożono procedury dostosowane do nowych uregulowań oraz informowano o nich rodziców uczniów. Zdiagnozowane potrzeby były podstawą do sporządzenia indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych i zaplanowania form wsparcia uczniów objętych kształceniem specjalnym. Prawidłowo zorganizowano indywidualny tok nauki. Prowadzono rzetelne rozpoznanie potrzeb i możliwości uczniów w oddziałach klasowych w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W Szkole prawidłowo dokumentowano i monitorowano realizację zaplanowanych działań w odniesieniu do uczniów objętych indywidualizacją procesu nauczania, a także dokonywano ich ewaluacji. Dyrektor obejmował nadzorem pedagogicznym realizowane działania. W wyniku wdrożenia nowych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej u części uczniów, objętych tymi formami, rozwinęły się kompetencje emocjonalno-społeczne, wzrosła wiedza i zwiększył się udział w konkursach.

Stwierdzono nieprawidłowości, dotyczące: niezaktualizowania podstawy prawnej w siedmiu badanych indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych³, nieprzekazania rodzicom uczniów kopii wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia⁴ i jednego IPET oraz nieuwzględnienia w roku szkolnym 2017/2018 w bazie danych Systemu Informacji Oświatowej⁵ danych ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. Dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: *IPET*.

⁴ Dalej: *WOPFU*.

⁵ Dalej: *SIO*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania

Opis stanu faktycznego

W latach 2017/2018 i 2018/2019 w Szkole było odpowiednio 15 i 17 oddziałów klasowych o liczebności od 13 do 27 uczniów. W roku szkolnym 2017/2018 wszystkie oddziały były ogólnodostępne, natomiast w roku 2018/2019 utworzono jeden oddział integracyjny. W poszczególnych latach, według stanu na 30 września, liczba uczniów wynosiła odpowiednio: 2017/2018 – 331, 2018/2019 – 383. W Szkole zatrudniano następującą liczbę nauczycieli: 2017/2018 – 45 (w wymiarze 34,79 etatu), 2018/2019 – 43 (w wymiarze 38,46 etatu) oraz pedagoga szkolnego i logopedę (w pełnym wymiarze godzin), a od roku 2018/2019 osobę na stanowisku nauczyciela wspomagającego. W ramach projektu „Edukacja przyszłości” realizowanego przez Zespół Szkół w Karczmiskach zatrudniono psychologa⁷.

(akta kontroli tom I str. 8-44)

1.1. Od 1 września 2017 r. w Szkole obowiązywał znowelizowany Statut⁸, w którym określono m.in. zadania Szkoły uwzględniające zmienione z dniem 1 września 2017 r. przepisy oświatowe w zakresie:

- udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁹;
- organizowania opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi (określono, że w czasie kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym Szkoła zapewnia m.in.: realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęcia specjalistyczne, inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne, integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi);
- zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy (wybór i realizacja programu nauczania dostosowanego do możliwości i potrzeb uczniów, prowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowanie tych obserwacji, organizowanie indywidualnej opieki nad uczniami z trudnościami i uczniami wybitnie uzdolnionymi, prowadzenie zeszytów przedmiotowych, zawierających informacje o umiejętnościach i brakach ucznia z danego przedmiotu, dokonywanie analizy wyników nauczania i pracy wychowawczej swojej klasy, prowadzenie zeszytu wychowawcy (zawierającego istotne informacje i obserwacje o wszystkich uczniach);
- organizacji nauki w sytuacjach szczególnych (np. zajęcia indywidualnego nauczania prowadzi się w domu rodzinnym ucznia, uczniom objętym indywidualnym nauczaniem organizuje się różne formy uczestniczenia w życiu Szkoły, Dyrektor

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Umowa zawarta na czas określony od dnia 18.09.2017 r. do dnia 30.06.2018 r. (wymiar czasu pracy: 1/5 etatu), umowa zawarta na czas określony od dnia 01.09.2018 r. do dnia 30.06.2019 r. (wymiar czasu pracy: 1/5 etatu, z dniem 15.03.2019 r. wymiar czasu pracy zmieniono na 1/3 etatu).

⁸ Wprowadzony Uchwałą Nr 6/SP/XI/2017/2018 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej im. Macieja Rataja w Karczmiskach z dnia 21 listopada 2017 r. w sprawie zmiany Statutu Szkoły (...).

⁹ Wynikające z wejścia w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1591, ze zm.).

zezwała na indywidualny program lub tok nauki w przypadku pozytywnej opinii Rady Pedagogicznej i pozytywnej opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej);

— organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.

(akta kontroli tom I str. 45-189)

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców 5 października 2017 r. i 13 września 2018 r. w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i obowiązywał w Szkole w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019.

(akta kontroli tom I str. 190-238)

Procedura udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole Podstawowej im. M. Rataja w Karczmiskach obowiązywała od 1 września 2017 r. W Procedurze uszczegółowiono postępowanie wobec ucznia, którego należy objąć pomocą psychologiczną, określono podstawowe formy pomocy. Załącznikami do procedury były wzory dokumentów, w tym m.in.: indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, wniosek rodzica o rezygnację z udzielania dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły ww. procedury zostały zamieszczone na stronie internetowej Szkoły. Dodatkowo były udostępniane wszystkim zainteresowanym w sekretariacie Zespołu Szkół w Karczmiskach oraz podczas spotkań z rodzicami w dniach 21 września 2017 r. i 13 września 2018 r. Dokumenty te w trakcie kontroli NIK były dostępne na stronie internetowej¹⁰ w wersji zaktualizowanej na rok szkolny 2019/2020.

(akta kontroli tom I str. 8, 239-246)

Dyrektor wyjaśnił, że przeprowadził rozmowy indywidualne z rodzicami (których dzieci były objęte nauczaniem indywidualnym w roku szkolnym 2016/2017) w celu poinformowania ich o zmianach w przepisach oświatowych.

Dnia 30 sierpnia 2017 r. na stronie internetowej Szkoły zamieszczono broszurę Ministerstwa Edukacji Narodowej „Co rodzic powinien wiedzieć w nowym roku szkolnym 2017/2018” zawierającą m.in. informacje na temat zmian w systemie oświatowym.

(akta kontroli tom I str. 8-43)

1.2. W latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 siedmiu uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W tej grupie najwięcej było uczniów z niepełnosprawnością ruchową i afazją (42,9%), niepełnosprawnością intelektualną (28,5%), niepełnosprawnościami sprzężonymi (14,3%) oraz z niepełnosprawnością ruchową (14,3%).

Indywidualnym nauczaniem objęto trzech uczniów, w tym dwóch posiadających również orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W okresie objętym kontrolą liczba uczniów z niepełnosprawnościami korzystających z indywidualnego nauczania pozostała bez zmian. W okresie objętym kontrolą nie było uczniów objętych nauczaniem domowym oraz korzystających z możliwości organizacji procesu kształcenia w ramach zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

W roku szkolnym 2018/2019 dwóch uczniów objęto indywidualnym tokiem i programem nauki. W poprzednim roku szkolnym nie było uczniów objętych tą formą kształcenia.

(akta kontroli tom I str. 8-43, 247-250)

¹⁰ sp.karczmiska.com/dokumenty.

Spośród siedmiorga uczniów objętych próbą, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego trzech realizowało pierwszy etap edukacyjny, a czterech drugi etap edukacyjny. W dotyczących ich orzeczeniach stwierdzono o potrzebie kształcenia specjalnego odpowiednio na okres pierwszego etapu edukacyjnego oraz do ukończenia szkoły podstawowej (trzech uczniów) lub do ukończenia klasy III oraz na okres drugiego etapu edukacyjnego (jeden uczeń). Dwóch uczniów posiadało dodatkowo orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania z uwagi na stan zdrowia znacznie utrudniający uczęszczanie do szkoły (jeden z niepełnosprawnością intelektualną¹¹, jeden z niepełnosprawnością sprzężoną¹²).

(akta kontroli tom I str. 251-280)

W przypadku każdego z ww. uczniów do dokonania WOPFU powołano zespół nauczycieli prowadzących zajęcia z uczniem wraz z pedagogiem (w niektórych przypadkach również z logopedą). Dla każdego ucznia objętego próbą, na podstawie WOPFU, opracowano indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny. W celu podsumowania pomocy udzielanej uczniom okresowe WOPFU sporządzano dwa lub trzy razy w roku szkolnym. W WOPFU uwzględniano zagadnienia wskazane w § 6 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym¹³. W dziewięciu przypadkach (spośród 27 badanych) wykazano w WOPFU, że w składzie zespołu opracowującego okresowe WOPFU był psycholog z poradni psychologiczno-pedagogicznej w Opolu Lubelskim.

(akta kontroli tom I str. 314-460)

W badanej próbie trzech uczniów korzystających z indywidualnego nauczania, dwóch posiadało dodatkowo orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego¹⁴ (w obydwu badanych latach szkolnych) oraz jeden uczeń, którego stan zdrowia uniemożliwiał uczęszczanie do szkoły (w obydwu badanych latach szkolnych¹⁵).

(akta kontroli tom I str. 247-250, 281-288)

W roku szkolnym 2018/2019 dwóch uczniów realizowało indywidualny program i tok nauki z języka angielskiego. Dyrektor w związku z wnioskami rodziców uczniów, pozytywnej opinii wychowawców¹⁶ i nauczycieli prowadzących zajęcia z języka angielskiego, zwrócił się z prośbą o wydanie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej dla ww. uczniów. Poradnia pozytywnie zaopiniowała¹⁷ wnioski o indywidualny program i tok nauczania z języka angielskiego w odniesieniu do ww. uczniów (dla obydwu uczniów realizowano indywidualny program kształcenia, a klasyfikowania dokonywano na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego).

¹¹ Uczeń realizował indywidualne nauczanie w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 na podstawie orzeczenia z 2015 r.

¹² Uczeń realizował indywidualne nauczanie w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 na podstawie orzeczenia z 2016 r.

¹³ Dz. U. poz. 1578 ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie kształcenia specjalnego*.

¹⁴ W poprzednim roku szkolnym jeden uczeń realizował nauczanie indywidualne w szkole, a dwóch w domu.

¹⁵ Orzeczenie z 2017 r. Uczeń realizował indywidualne nauczanie również w okresie roku szkolnego 2016/2017 na podstawie orzeczenia z 2015 r.

¹⁶ Opinie zawierały informację o predyspozycjach, możliwościach i oczekiwaniach uczniów, a także informację o dotychczasowych osiągnięciach uczniów.

¹⁷ Opinia nr 169 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu Lubelskim z dnia 28.08.2018 r. dla jednego ucznia oraz opinia nr 170 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu Lubelskim z dnia 30.08.2018 r. dla drugiego ucznia.

W dniu 31 sierpnia 2018 r. Dyrektor wydał decyzje w sprawie zezwolenia dwóm uczniom indywidualnego programu i toku nauki z języka angielskiego do końca nauki w szkole podstawowej. Zezwolenia udzielono zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki¹⁸, tj. po uzyskaniu pozytywnych opinii rady pedagogicznej¹⁹ i publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dyrektor Szkoły, po udzieleniu zezwoleń na indywidualny program i tok nauki, wyznaczył uczniom nauczyciela-opiekuna i ustalił zakres jego obowiązków. Nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne, których dotyczył wniosek o udzielenie zezwolenia na indywidualny program i tok nauki, opracowali indywidualny program nauki.

Uczniowie uczęszczali w zajęciach rozwijających uzdolnienia z języka angielskiego w roku szkolnym 2017/2018.

(akta kontroli tom I str. 289-302)

Przeprowadzona przez nauczycieli wychowawców na początku lat szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 diagnoza uczniów²⁰ oddziału klasowego IIIA i VIB wykazała, że trzech uczniów z klasy IIIA (spośród trzynastu) i czterech z klasy VIB (spośród dwudziestu siedmiu) potrzebowało wsparcia w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Stwierdzono konieczność wsparcia słabych stron jak i wzmocnienia mocnych stron ucznia. W zakresie słabych stron stwierdzono, m.in. deficyt kompetencji matematycznych, niski poziom wiedzy ogólnej, słabe myślenie abstrakcyjne i przyczynowo skutkowe, błędy ortograficzne, problemy w nauce języka polskiego z czytaniem i pisanem. Dla wybranych do badania uczniów oddziałów klasowych IIIA i VIB pomoc psychologiczno-pedagogiczną planowano zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami i możliwościami ucznia. W badanej próbie przeprowadzona diagnoza nie wykazała potrzeby rozwijania szczególnych zdolności uczniów. Podczas spotkań zespołu do spraw udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej omawiano potrzeby danego ucznia. W wyniku prac zespołu określono formy pomocy zawarte w IPET i WOPFU.

(akta kontroli tom I str. 500-504)

1.3. Indywidualne programy edukacyjno - terapeutyczne opracowano na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (dla trzech uczniów na pierwszy etap edukacyjny, dla trzech uczniów na drugi etap edukacyjny, dla jednego ucznia na rok szkolny 2018/2019). W przypadku jednego ucznia objętego kształceniem specjalnym (z badanej próby) IPET opracowano w terminie określonym w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego. Pozostali uczniowie posiadali IPET przed dniem wejścia w życie ww. rozporządzenia, tj. przed dniem 1 września 2017 r. Indywidualne programy edukacyjno - terapeutyczne były podpisane przez nauczycieli, dyrektora oraz rodzica ucznia oraz zawierały wymagane treści (zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego).

Dyrektor Szkoły nie informował w formie pisemnej rodziców uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego o spotkaniach zespołu opracowującego indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny oraz wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia i możliwości uczestniczenia w opracowaniu przez zespół tych dokumentów.

¹⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1569.

¹⁹ Uchwała Rady Pedagogicznej nr 14/SP/VI/2017/2018 z dnia 14.06.2018 r. i uchwała Rady Pedagogicznej nr 15/SP/VI/2017/2018 z dnia 14.06.2018 r.

²⁰ Wymóg prowadzenia takiej diagnozy wynikał ze statutu Szkoły.

Dyrektor wyjaśnił, że każdorazowo informował rodziców uczniów objętych kształceniem specjalnym o spotkaniach zespołu opracowującego IPET oraz WOPFU, w sposób zwyczajowo przyjęty w szkole, tj. ustnie (osobiście lub telefonicznie), jak również za pośrednictwem wychowawcy lub osób prowadzących zajęcia rewalidacyjne z uczniem.

WOPFU i IPET posiadały podpisy rodziców. Rodzice uczniów nie otrzymywali kopii wielospecjalistycznych ocen i programu IPET.

(akta kontroli tom I str. 314-460, 505-506)

Dla uczniów z badanej próby zaplanowano i zrealizowano wszystkie formy wsparcia wynikające z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz z orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania. Zorganizowano zajęcia rewalidacyjne w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w roku szkolnym 2017/2018 dla sześciu uczniów, a w 2018/2019 dla siedmiu uczniów. W obu tych latach szkolnych dodatkowo dla trzech spośród wskazanych uczniów zorganizowano dodatkowe zajęcia rewalidacyjne finansowane ze środków projektu UE w wymiarze dwóch godzin tygodniowo.

W badanej próbie jeden uczeń był objęty nauczaniem indywidualnym ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający uczęszczanie do Szkoły.

W zakresie czasu prowadzenia zajęć indywidualnego nauczania, Dyrektor zasięgał opinii rodziców ucznia. W dniach 16 sierpnia 2017 r. i 8 sierpnia 2018 r. odbył rozmowy w sprawie organizacji nauczania indywidualnego jednej uczennicy. Przedstawiono propozycję harmonogramu zajęć z przedmiotów. Po uwzględnieniu uwag, matka dziecka wyraziła zgodę i zaaprobowała harmonogram zajęć.

(akta kontroli tom I str. 505-509, 526-532)

Zajęcia indywidualnego nauczania dla trzech uczniów były prowadzone przez 14 nauczycieli w roku szkolnym 2017/2018 i 13 nauczycieli w roku szkolnym 2018/2019. Zajęcia prowadzono w domu ucznia. W indywidualnym nauczaniu realizowano wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne wynikające z ramowego planu nauczania Szkoły. Tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 wynosił 12 godzin i był realizowany w ciągu czterech lub pięciu dni w tygodniu. Wynikało to z proporcjonalnego podziału godzin w stosunku do ilości przedmiotów.

Jeden uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w ramach zajęć rewalidacyjnych, miał zorganizowane w Szkole, razem z oddziałem klasowym dwie godziny tygodniowo plastyki i muzyki. Uczeń pełnosprawny uczestniczył w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w Szkole. Uczniom umożliwiono udział w uroczystościach i przedstawieniach szkolnych.

(akta kontroli tom I str. 510-513)

W celu zapewnienia osobowego rozwoju uczennicy objętej nauczaniem indywidualnym ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający uczęszczanie do Szkoły, Dyrektor umożliwił uczennicy udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia. Uczennica brała udział w zajęciach „Młody Bio-Fizyko-Chemik” w ramach projektu „Edukacja przyszłości” oraz w zajęciach plastycznych w ramach projektu współfinansowanego ze środków europejskich „Radośni w rozwoju”. Brała udział w akcjach charytatywnych, np. „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”. Uczennica otrzymała od Dyrektora nagrody za wysokie wyniki w nauce. Uczennica uczestniczyła w zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego oraz otrzymywała wsparcie w ramach pomocy psychologiczno - pedagogicznej.

(akta kontroli tom I str. 505-506)

Dyrektor zatrudnił specjalistów: pedagoga, logopedę, od roku szkolnego 2018/2019 (w związku z utworzeniem oddziału integracyjnego) nauczyciela wspomagającego oraz w badanym okresie psychologa.

Nauczyciele posiadający dodatkowe kwalifikacje:

- dwóch nauczycieli ukończyło studia magisterskie na kierunku pedagogiki specjalnej (w tym logopeda);
- trzech nauczycieli ukończyło studia podyplomowe na kierunku oligofrenopedagogika (w tym pedagog);
- czterech nauczycieli ukończyło studia podyplomowe na kierunku pedagogika specjalna lub terapia pedagogiczna (w tym Dyrektor);
- 13 nauczycieli ukończyło kurs kwalifikacyjny z oligofrenopedagogiki (w tym logopeda i nauczyciel wspomagający);
- pięcioro nauczycieli ukończyło kurs kwalifikacyjny z terapii pedagogicznej (w tym pedagog i nauczyciel wspomagający).

(akta kontroli tom I str. 469)

W latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 w Szkole zaplanowano i wprowadzono trzy nowe formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tj. zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne i logopedyczne w nowej, rozszerzonej formule. Zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się realizowano na godzinach wychowawczych (od jednej do dwóch godzin zajęć w semestrze). Tematami były m.in.: jak się uczyć w sposób efektywny; czy stres może działać motywująco; efektywne metody nauki, jak dobrze wykorzystywać czas wolny; jak się uczyć skutecznie i przyjemnie; co nas motywuje do nauki; jak się uczyć. Nauczyciele wychowawcy rozwijali kreatywność myślenia uczniów. Druga forma wsparcia – zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, z uwagi na charakter tych zajęć, przeznaczone były dla uczniów mających problemy w funkcjonowaniu społecznym. Pomoc w tym zakresie odbywała się w sposób indywidualny poprzez konsultacje z psychologiem, rozmowy z pedagogiem oraz wychowawcą. W roku szkolnym 2017/2018 we współpracy z rodzicami realizowany był dla uczniów klasy czwartej program „Bieg po zdrowie”, który zawierał elementy dotyczące rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych, tj. rozpoznawania emocji/uczuć własnych i innych osób, asertywności, przestrzegania norm i obowiązujących zasad, odpowiedzialności i empatii. W roku szkolnym 2018/2019 zorganizowane były zajęcia pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które miały za zadanie niwelować braki w wiedzy uczniów i rozwijać ich uzdolnienia.

W Szkole w latach objętych kontrolą zaplanowano i realizowano dla uczniów zajęcia logopedyczne w nowej rozszerzonej formule (deficyt kompetencji językowych). Dokonując naboru na zajęcia logopeda szkolny na początku każdego roku szkolnego po uzyskaniu zgody rodziców przeprowadzał przesiewowe badania logopedyczne w klasach pierwszych, a w pozostałych klasach badania weryfikujące postępy w terapii dzieci objętych opieką logopedyczną w poprzednim roku szkolnym. W ten sposób zostali zakwalifikowani na zajęcia uczniowie, u których występowały deficyty kompetencji i zaburzenia sprawności językowych. Podstawowym zaplanowanym celem zajęć było wsparcie potencjału rozwojowego ucznia i stworzenie warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły oraz w środowisku społecznym poprzez kształtowanie prawidłowej mowy, korygowanie zaburzeń w zakresie fonetycznej, leksykalnej i gramatycznej wypowiedzi. W roku szkolnym 2017/2018 w zajęciach logopedycznych uczestniczyło 41 uczniów, a w następnym – 47. Logopeda wyjaśniła, że został poszerzony zakres

potrzeb objęcia ucznia pomocą logopedyczną, z zaburzeń komunikacji językowej do deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowej.

(akta kontroli tom I str. 514-525)

1.4. W latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 realizowano współpracę z rodzicami uczniów w obszarze indywidualizacji kształcenia. Działania informacyjne realizowane były poprzez ustne informowanie rodziców o zmianach i nowych zasadach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Ponadto informacja w tym zakresie została udostępniona na stronie internetowej Szkoły. Rodzice uczniów otrzymywali informacje dotyczące wsparcia podczas konsultacji z nauczycielami i wychowawcami, spotkaniami z kierownictwem Szkoły i pedagogiem szkolnym. Nauczyciele kontaktowali się z rodzicami przy pomocy dziennika elektronicznego, przekazując istotne informacje związane z organizacją pracy Szkoły, zmianami w prawie oświatowym, postępami uczniów w nauce oraz efektami wsparcia uczniów w zakresie udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zasady współpracy Szkoły z rodzicami zostały określone w Statucie. Szkoła współpracowała z instytucjami wspierającymi proces wychowawczy, tj. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Opolu Lubelskim w zakresie przeprowadzania diagnoz uczniów, pomocy w interpretacji opinii, wsparcia pedagogów szkolnych w trakcie specjalnych dla nich spotkań. Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Karczmiskach polegała na organizowaniu wspólnych przedsięwzięć w zakresie pomocy uczniom Ośrodka przez uczniów Szkoły, akcji charytatywnych, rozwiązywaniu problemów wychowawczych uczniów obu placówek. Szkoła współpracowała z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Karczmiskach. Działania polegały na typowaniu uczniów do różnych form pomocy (dożywianie, paczki świąteczne). W Szkole przeprowadzono prelekcje na temat bezpieczeństwa na drogach, odpowiedzialności karnej nieletnich, propagowaniu bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez uczniów. Działania prowadzili funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Poniatowej.

Rodzice dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych informowani byli o efektach procesu nauczania w trakcie spotkania podczas, którego dokonywano ocen WOPFU. Rodzice brali udział w spotkaniach przedstawiając potrzeby i oczekiwania względem pracy z dzieckiem. Potwierdzeniem akceptacji sporządzonych ocen WOPFU był podpis rodzica na arkuszu tej oceny. Dyrektor wyjaśnił, że rodzice byli informowani o postępach w nauce swoich dzieci, także za pomocą dziennika elektronicznego, podczas zebrań szkolnych lub telefonicznie.

(akta kontroli tom I str. 461-464, 590-591)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rodzicom siedmiu objętych próbą uczniów nie przekazano kopii wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia, a rodzicom jednego ucznia nie przekazano również kopii IPET (sporządzonego w 2018 r.). Było to niezgodne z § 6 ust. 12 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego, który stanowi, że rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują kopię WOPFU oraz IPET.

Dyrektor wyjaśnił, że nie przekazywano rodzicom kopii WOPFU i IPET, bowiem nie zgłaszali oni chęci otrzymania tych dokumentów w formie papierowej.

(akta kontroli tom I str. 314-460, 505-506)

2. W roku szkolnym 2017/2018 nie uwzględniono w bazie danych SIO²¹ danych dotyczących jednego ucznia, posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność ruchową, co stanowiło naruszenie art. 30 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej²².

Obowiązek przekazania tych danych wynikał z art. 8 pkt 2 lit. e ustawy o SIO oraz § 8 pkt 1 lit. e rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych dziedzinowych gromadzonych w systemie informacji oświatowej oraz terminów przekazywania niektórych danych do bazy danych systemu informacji oświatowej²³. Zgodnie z art. 30 ustawy o SIO podmiot zobowiązany do przekazywania danych do zbioru danych przekazuje dane do bazy danych SIO, w terminie 7 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana w stanie faktycznym.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w roku szkolnym 2017/2018 w SIO w tabelach dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi był zapis „z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją” natomiast w orzeczeniu ucznia widniał tylko zapis „z uwagi na niepełnosprawność ruchową”, w związku z czym nie został przypisany do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 8-43, 247-250)

3. Wszystkie siedem badanych IPET, w tym sześć opracowanych w 2015 r. i 2016 r. oraz jeden opracowany 10 września 2018 r., zawierały nieaktualną podstawę prawną ich sporządzenia, tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych²⁴.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że zostanie to skorygowane.

(akta kontroli tom I str. 314-460, 505-506)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole opracowano i przyjęto dokumenty wewnętrzne uwzględniające większość zmian przepisów w zakresie indywidualizacji procesu nauczania, które weszły w życie z dniem 1 września 2017 r. O zmianach tych przepisów oraz obowiązujących w Szkole procedurach informowano rodziców uczniów. Zespoły nauczycieli dokonywały okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania uczniów. Prawidłowo zorganizowano nauczanie indywidualne uczniów oraz indywidualny program i tok nauki. Prowadzono diagnozę potrzeb i możliwości uczniów oraz współpracowano z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Stwierdzono nieprawidłowości, które polegały na: nieuwzględnieniu w bazie danych SIO w roku szkolnym 2017/2018 danych ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz niezaktualizowaniu podstawy prawnej w siedmiu badanych indywidualnych programach edukacyjno - terapeutycznych i nieprzekazaniu rodzicom uczniów kopii WOPFU oraz IPET.

²¹ W tabeli NP2 pt. „Uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego (o orzeczonej jednej niepełnosprawności)”.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 1942. Dalej: *ustawa o SIO*.

²³ Dz. U. poz. 1663.

²⁴ Dz. U. nr 228, poz. 1490, ze zm.

2. Monitorowanie wdrożonych zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania

Opis stanu faktycznego

2.1. Na podstawie dokumentacji uczniów wybranych do próby, stwierdzono, że była ona prowadzona zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²⁵. Dla uczniów objętych indywidualnym nauczaniem Szkoła prowadziła odrębnie dla każdego ucznia dziennik indywidualnego nauczania. Specjaliści zatrudnieni w Szkole prowadzili dokumentację przeprowadzanych przez siebie zajęć z uczniami²⁶.

Na podstawie próby przyjętej do badania ustalono, że w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 Szkoła prowadziła dzienniki lekcyjne dla oddziałów klasowych wyłącznie w formie elektronicznej, w których dokumentowano przebieg nauczania w danym roku szkolnym.

W prowadzonych dziennikach uczniów przyjętych do próby, wpisywano informacje zgodne z rozporządzeniem w sprawie prowadzonej dokumentacji.

Szkoła dokumentowała uchwały rady pedagogicznej m.in. dotyczące klasyfikowania i promowania uczniów oraz ukończenia szkoły, przedłużenia okresu nauki uczniowi niepełnosprawnemu, a także zezwolenia Dyrektora Szkoły na indywidualny program lub tok nauki.

Klasyfikacja uczniów realizujących indywidualny tok nauki z jednego przedmiotu (język angielski) odbywała się na podstawie egzaminu klasyfikacyjnego.

Dokumentacja w Szkole była kompletna i prowadzona w sposób pozwalający na ocenianie przez nauczycieli realizacji programów nauczania oraz efektów kształcenia.

(akta kontroli tom I str. 302-313)

Trzem uczniom z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego zorganizowano w ramach projektu unijnego dodatkowe 2 godziny zajęć rewalidacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 526-532)

2.2. Badanie dokumentacji siedmiu uczniów wykazało, że Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej dokonywał oceny poziomu funkcjonowania uczniów oraz analizy opinii poradni psychologiczno - pedagogicznych. Dwukrotnie (lub trzykrotnie) w ciągu roku szkolnego nauczyciele i wychowawcy przeprowadzali analizę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniów, którym udzielana była taka pomoc. Na podstawie informacji udzielonych przez nauczycieli przedmiotów analiza zawierała opis funkcjonowania ucznia oraz wnioski do dalszej pracy. Wnioski z monitorowania i ewaluacji nauczyciele wykorzystywali w dalszej pracy z uczniami potrzebującymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wnioski dotyczyły m.in. stosowania ćwiczeń wspomagających rozwój mowy, logicznego myślenia, utrzymania na dotychczasowym poziomie sprawności manualnej, motywacji do samodzielnego podejmowania działań, zachęcania do samodzielnego wyciągania wniosków z czytanego tekstu, rozwijania umiejętności posługiwania się lewą dłonią, utrwalania zróżnicowanych głosek. Dla siedmiu uczniów realizujących kształcenie specjalne, okresowe oceny WOPFU sporządzone na koniec roku szkolnego 2018/2019 zawierały zapis, że nie ma potrzeby modyfikowania IPET.

²⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1646, ze zm. Dalej: *rozporządzenie w sprawie prowadzonej dokumentacji*.

²⁶ Tj. w szczególności: dzienniki psychologa, dzienniki logopedy, dzienniki zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, dzienniki zajęć rozwijających zainteresowania.

Nauczyciele współpracowali z rodzicami uczniów otrzymujących wsparcie. Rodzice byli włączani i informowani o prowadzonej diagnozie oraz udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Rodzice otrzymywali informacje wynikające z opracowywanych przez Szkołę dwukrotnie w ciągu roku WOPFU oraz wyrażali swoim podpisem akceptację sporządzonych indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

Badanie dokumentacji siedmiu uczniów wykazało, że opracowano dla nich okresową wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia dwa razy w roku szkolnym 2017/2018 i dwa razy w roku 2018/2019.

(akta kontroli tom I str. 314-460)

W wyniku porównania liczby planowanych i zrealizowanych godzin z czterech wybranych przedmiotów nauczania (język polski, matematyka, język angielski oraz informatyka) w badanych oddziałach klasowych IIIa i VIb, stwierdzono, że realizacja zaplanowanych ww. przedmiotów w roku 2017/2018 w klasie IIIa odbyła się na poziomie od 79,4% (z informatyki) do 96,4% (z języka polskiego i matematyki), a w klasie VI b od 92,1% (z języka angielskiego) do 106% (z informatyki zrealizowano 2 godziny więcej niż planowano). W roku szkolnym 2018/2019 realizacja powyższych przedmiotów była następująca: w klasie IIIa od 94,2% (z języka polskiego) do 103% (z informatyki zrealizowano jedną godzinę więcej niż planowano, a z języka angielskiego 2 godziny więcej niż planowano), natomiast w klasie VIb – od 93,5% (z matematyki) do 103% (z informatyki zrealizowano jedną godzinę więcej niż planowano).

Porównanie liczby godzin zaplanowanych do liczby godzin zrealizowanych z czterech przedmiotów (język polski, matematyka, język angielski oraz informatyka) przez czterech uczniów wykazało, że realizacja zaplanowanych w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 ww. przedmiotów kształtowała się od 93% do 97,4% z języka polskiego, od 92% do 98,3% z matematyki, od 91,3% do 102,2% z języka angielskiego (zrealizowano trzy godziny więcej niż planowano) oraz od 100% do 103% z informatyki (zrealizowano jedną godzinę więcej niż planowano).

(akta kontroli tom I str. 533, 586-589)

2.3. Dyrektor Szkoły podejmował działania związane z wdrożeniem nowych przepisów oświatowych, organizując m.in. pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów. Ustalił tygodniowy rozkład zajęć z uwzględnieniem zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyznaczył osoby, których zadaniem było planowanie i koordynowanie udzielania tej pomocy, zatrudnił odpowiednich specjalistów (psychologa, logopedę), przydzielił nauczycielom zgodnie z kwalifikacjami zajęcia i zadania biorąc pod uwagę rozpoznane potrzeby w zakresie objęcia uczniów poszczególnymi formami pomocy, zapewnił warunki do kształcenia specjalnego uczniów z uwzględnieniem zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Dyrektor obejmował nadzorem wdrożone zmiany, w tym analizował wyniki monitorowania i ewaluacji wewnętrznej Szkoły. Kontrolował przestrzeganie przez nauczycieli przepisów dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Podejmował działania wspomagające nauczycieli w realizacji ich zadań. Motywował nauczycieli do doskonalenia zawodowego. Działalność Szkoły Dyrektor monitorował poprzez analizę dokumentacji przebiegu nauczania oraz obserwację prowadzonych przez nauczycieli zajęć dydaktycznych i wychowawczych. Dyrektor nadzorował jakość udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom przez nauczycieli, pracę zespołu odpowiedzialnego za opracowanie IPET. Analizował poprawność planowania i realizacji nauczania indywidualnego.

Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Szkoły Dyrektor informował nauczycieli o zmianach w prawie oświatowym, a także zorganizował szkolenia kadry pedagogicznej, które miały na celu przybliżenie wprowadzonych zmian. W roku szkolnym 2017/2018 tematami szkoleń były: „Terapia pedagogiczna”, „Pedagogika specjalna”, „Innowacyjne metody edukacyjne”, „Jak nauczyć uczniów uczyć się”, a w roku następnym „Wychowawca klasy koordynatorem pomocy psychologiczno-pedagogicznej”, „Trudność wyzwaniem dla najlepszych”, „Jak pracować z uczniem wykazującym trudności w nauce”, „Uczę się ja, uczy się mój mózg”.

(akta kontroli tom I str. 534-565)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność skontrolowanej jednostki w zakresie monitorowania wdrożonych zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania.

3. Efekty zmian indywidualizacji procesu nauczania

Opis stanu
faktycznego

3.1. Spośród siedmiorga uczniów z badanej próby, objętych kształceniem specjalnym:

— pięcioro uczniów zrealizowało wszystkie cele zaplanowane w IPET; wszystkie realizowane formy i sposoby pomocy były skuteczne i przyniosły oczekiwane efekty; nastąpił progres w rozwoju uczniów, nie zauważono regresu;

— jeden uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, który realizował nauczanie indywidualne zrealizował wszystkie cele zaplanowane w IPET; wszystkie formy pracy zaproponowane w IPET zostały zrealizowane; w roku szkolnym 2017/2018 nastąpił progres w rozwoju ucznia, nie zauważono regresu, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 nie zauważono znacznego progresu w rozwoju ucznia; regresu nie zauważono, ale też nie nastąpiła poprawa (w WOPFU nie wskazano przyczyn);

— jeden uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, który realizował nauczanie indywidualne, pomimo zrealizowania wszystkich form pomocy z IPET, nie osiągnął wszystkich efektów zaplanowanych w IPET; nie udało się utrwalić wszystkich kompetencji, które uczeń już znał.

(akta kontroli tom I str. 249, 314-460)

3.2. Dwóch uczniów posiadało orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz realizowało nauczanie indywidualne. Badanie ocen dwóch uczniów objętych kształceniem specjalnym wykazało, że jeden z uczniów z wybranych do analizy czterech przedmiotów²⁷ nie pogorszył w roku 2017/2018 ocen rocznych w stosunku do roku 2016/2017, natomiast w roku 2018/2019 w stosunku do roku poprzedniego ocena roczna z języka polskiego i angielskiego uległa obniżeniu o jeden stopień, a z matematyki i informatyki – pozostała na tym samym poziomie. Drugi z uczniów otrzymywał opisowe oceny roczne. Wynika z nich, że uczeń podejmował próby nawiązywania kontaktu z rówieśnikami, a w nowym otoczeniu potrzebował dłuższego czasu do zaklimatyzowania się. Chętnie współpracował z nauczycielami.

(akta kontroli tom I str. 566-570)

Pięcioro uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego:

— oceny roczne jednego ucznia w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 z trzech przedmiotów²⁸ nie uległy zmianie, z jednego przedmiotu²⁹

²⁷ Przedmioty: język polski, matematyka, język angielski, informatyka.

²⁸ Język polski, język angielski, matematyka (ocena dopuszczająca).

²⁹ Informatyka z oceny dobrej na dostateczną.

w roku szkolnym 2018/2019 ocena roczna uległa pogorszeniu w stosunku do poprzednich dwóch lat szkolnych;

— oceny roczne drugiego ucznia, który posiadał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego od roku szkolnego 2018/2019 z dwóch przedmiotów³⁰ uległy poprawie, z jednego przedmiotu³¹ nie zmieniły się i z jednego przedmiotu³² uległy pogorszeniu w stosunku do poprzedniego roku szkolnego;

— oceny roczne trzech uczniów w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 były w formie opisowej, na podobnym poziomie.

(akta kontroli tom I str. 571-581)

Uczniowie objęci indywidualnym programem i tokiem nauki z języka angielskiego zrealizowali zatwierdzony na rok szkolny 2018/2019 program nauczania. W roku szkolnym 2018/2019 jeden z nich zdał egzamin klasyfikacyjny z oceną celującą, a drugi z oceną bardzo dobrą. W roku szkolnym 2018/2019 pierwszy z ww. uczniów uzyskał średnią ze wszystkich ocen równą 5,17 i uzyskał trzecie miejsce w Szkole pod względem nauki. Drugi z ww. uczniów uzyskał średnią ze wszystkich ocen równą 5,08.

(akta kontroli tom I str. 302-313)

3.3. Szkoła podejmowała działania mające na celu przygotowanie uczniów oddziałów klasowych, rodziców i wychowawców na zmienioną sytuację, w której uczniowie z niepełnosprawnościami, kłopotami w funkcjonowaniu w grupie, którzy dotychczas korzystali z nauczania indywidualnego, obecnie część zajęć realizują z klasą. Podczas zebrań w Szkole rodzice byli informowani przez wychowawców o zmianie prawa oświatowego. Nauczyciele prowadzili rozmowy indywidualne z rodzicami zainteresowanymi realizowaniem przez dziecko części zajęć z klasą. Dyrektor wyjaśnił, że w Szkole nie było problemu nieakceptowania uczniów niepełnosprawnych czy niedostosowanych społecznie. Do pedagoga szkolnego lub Dyrektora nie wpłynęły sygnały świadczące o problemach, wynikających z nieakceptowania przez oddziały klasowe trudnego zachowania uczniów niepełnosprawnych z kłopotami w funkcjonowaniu w grupach. Nie sformułowano uwag z tego zakresu na posiedzeniach Rady Pedagogicznej, zespołów wychowawczych czy opracowujących IPET.

Szkoła opracowała plan lekcji w taki sposób, by uczniowie realizujący zajęcia poza klasą nie mieli „okienek”, zapewniając bezpieczne i higieniczne warunki realizacji zajęć. Wpływ wdrożonych zmian prawa oświatowego na funkcjonowanie Szkoły analizowany był na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 12 lutego 2018 r. W roku szkolnym 2017/2018 Rada Pedagogiczna przyjęła obszar „Szkoła wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji” jako obszar badań ewaluacji wewnętrznej. Wyniki ewaluacji przedstawione podczas zebrania Rady Pedagogicznej w dniu 24 sierpnia 2018 r. wskazały, że Szkoła uwzględnia indywidualne potrzeby uczniów, i miało to pozytywny wpływ na zmianę jakości i wyniki pracy placówki. Stwierdzono, że wprowadzone zmiany, w tym indywidualizacja kształcenia wpłynęły pozytywnie na lepsze rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień uczniów. Dzięki temu nauczyciele mogli lepiej motywować, inspirować i rozwijać te zainteresowania. Przyczyniło się to do podniesienia jakości pracy Szkoły zwłaszcza w sferze osiągnięć uczniów oraz wizerunku Szkoły. Wprowadzone zajęcia indywidualnego toku i programu nauczania zapoczątkowało uzyskaniem wysokich lokat w konkursach języka angielskiego oraz większym zaangażowaniem uczniów w projektach Erasmus oraz konkursach

³⁰ Język polski z oceny dopuszczającej na dostateczną, informatyka z oceny dostatecznej na dobrą.

³¹ Matematyka (ocena dopuszczająca).

³² Język angielski z oceny dostatecznej na dopuszczającą.

prowadzonych w języku angielskim. Zwiększył się udział uczniów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych. W roku szkolnym 2017/2018 w konkursach przedmiotowych udział wzięło 22 uczniów, w tym 10 w konkursie matematycznym, dwóch w polonistycznym, dwóch w ortograficznym, ośmiu z języka angielskiego. Natomiast w roku szkolnym 2018/2019 udział w konkursach przedmiotowych zwiększył się do 26 uczniów (14 z matematyki, sześciu z historii i sześciu z języka angielskiego).

(akta kontroli tom I str. 582-585)

Spośród ankietowanych 39 nauczycieli, 38 (97%) uczyło w klasach, gdzie był przynajmniej jeden uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych. 16 (41%) oceniło bardzo dobrze lub dobrze akcję informacyjną prowadzoną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ośrodek Rozwoju Edukacji, kuratoria oświaty na temat zmian w przepisach oświatowych dotyczących indywidualizacji kształcenia, trzech (8%) — słabo, dwóch (5%) nie miało zdania na ten temat, a dwóch (5%) nie udzieliło odpowiedzi. Dziewięciu nauczycieli (23%) oceniło pozytywnie zmiany w przepisach oświatowych w zakresie indywidualizacji kształcenia w ostatnich dwóch latach szkolnych (od września 2017 r.), 11 (28%) oceniło pozytywnie w niektórych obszarach, negatywnie w innych, również 11 (28%) oceniło neutralnie, trzech (8%) negatywnie lub zdecydowanie negatywnie, dwóch (5%) nie dostrzegło istotnych zmian, a trzech (8%) nie udzieliło odpowiedzi.

Spośród ankietowanych 100 rodziców (61%) było rodzicami uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a (75%) wskazało, że w klasie dziecka był przynajmniej jeden uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych. 53% rodziców bardzo dobrze lub dobrze oceniło sposób prowadzenia w szkole akcji informacyjnej na temat zmian w przepisach oświatowych, 14% — słabo lub źle, natomiast 10% nie udzieliło odpowiedzi na ten temat. Większość oceniła pozytywnie: rozpoznawanie w szkole indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów (68% — bardzo dobrze lub dobrze; 11% — słabo lub źle), dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz stosowanych metod pracy z uczniem do jego indywidualnych potrzeb i możliwości w szkole (76% — bardzo dobrze lub dobrze; 6% — słabo lub źle), wspomaganie indywidualnego rozwoju dziecka w szkole (76% — bardzo dobrze lub dobrze; 9% — słabo lub źle), wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w szkole (79% — bardzo dobrze lub dobrze; 7% — słabo lub źle), sposób radzenia sobie w szkole z tzw. uczniami „trudnymi” (62%) — bardzo dobrze lub dobrze; 13% — słabo lub źle). 36% rodziców dostrzegło zmiany w zakresie indywidualizacji kształcenia od września 2017 r. (21% nie dostrzegło, a pozostali nie mieli zdania). Na zdecydowane lub niewielkie polepszenie sytuacji w wyniku tej zmiany wskazało 51% ankietowanych, polepszenie w niektórych obszarach, pogorszenie w innych — 16%, natomiast 33% nie udzieliło odpowiedzi.

(akta kontroli tom II str. 2-457)

Specjaliści³³ zatrudnieni w Szkole uważali, że nowe zasady indywidualizacji kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami i trudnościami, mają pozytywny wpływ na funkcjonowanie tych uczniów w klasie i w szkole, wpływają na jeszcze pełniejsze niż dotychczas wspieranie dzieci z problemami. Indywidualizacja kształcenia stwarza uczniom warunki na lepszy rozwój. Wysoko ocenili efektywność działań Szkoły w zakresie indywidualizacji nauczania uczniów z niepełnosprawnościami i wykazującymi trudności w szkole, jednak jako czynnik utrudniający właściwą realizację zadań szkoły wymienili niewystarczające finansowanie zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wskazali, że zagrożeniem realizacji

³³ Pedagog szkolny, logopeda, oligofrenopedagog.

indywidualizacji nauczania po wdrożeniu nowych przepisów, jest brak środków finansowych na realizację zajęć dodatkowych z uczniami, jak również biurokracja i dokumentowanie działań, które utrudniają udzielanie pomocy.

(akta kontroli tom I str. 480-496)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efekty zmian dotyczących indywidualizacji procesu nauczania w skontrolowanej jednostce.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przekazywanie rodzicom uczniów kopii WOPFU oraz IPET, zgodnie z § 6 ust. 12 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego.
2. Prawidłowe wykazywanie w bazie danych SIO uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
3. Skorygowanie nieaktualnej podstawy prawnej wskazanej w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych uczniów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 30 stycznia 2020 r.

Kontrolerzy
Monika Cieniuch
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis

Marek Dałek
Specjalista kontroli państwowej

